

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

20 Quid sit restituendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Quid sit Restituendum.

CAPVT XX.

NOTANDVM est primò, omne alienum contra iustitiam acceptum, vel retentum restitui debere: Item omne alienum ex contractu; vel quasi contractu debitum: item omne, quod ex contractu, vel quasi contractu, solui debet: Secundo, omnem rem alienam ex iustitia solui debitam, si exstat, esse restituendam; quod si non exstat, pretium vel æstimationem eius. Si bona fide consumpta est, totum vel æstimationem eius. Si bona fide consumpta est, totum vel æstimationem eius. Si bona fide consumpta est, totum vel æstimationem eius. Si bona fide consumpta est, totum vel æstimationem eius.

Primò quæritur, An fur teneatur restituere impensas quas fecit dominus in acquirenda re sibi furto ablata? Respondeo eum ad id obligari, dummodo sit tanta, & tales, quantas, & quales vit prudens in simili negotio facere debuisset, & nisi verisimiliter credatur contentum futurum restitutum sibi principali. Sic Nauar. c. 17. nu. 140.

Secundò quæritur, An lucrum acquisitum ex re furtiua, siue aliena quomodocumque possessa, aut recepta, sit restituendum, si arte, negotiatione, ludò, aut industria propria furis, seu possessoris sit comparatum? Respondeo (quidquid Baldus, & Decius dicant) communem esse sententiam Theologorum, & Iurisperitorum, in conscientia non esse restituendum; quia non est fructus rei, sed industria propria: v. g. Pecunia furto ablata lucratur quis lucro, vel negotiatione aliam pecuniam summam, satis est restituere eam quam furto subripuit. Item ex pecunia furtiua emit quis domum, vel aliam possessionem, satis est restituere tantam aliam pecuniam, quantum surripuerat. Similiter furtiue Titius instrumenta artis fabrilis, & eorum ministerio lucratus est stipendia, vel fabricatum opus pretio emit, non teneatur restituere, nisi instrumenta vna cum damnis, quæ domino suo intulit.

Tertiò quæritur, An quando nullum damnum proximo inferitur, sed solum iniuria præter satisfactionem, quæ iniuria compensatur, sit aliquod pecuniam æstimabile restituendum pro iniuria? De hoc dubio dicemus in alio Tractatu, eum agere de Restitutione in particulari ex delicto, vel quasi delicto proveniente, ubi explicabitur quid sit restituendum pro adulterio; pro stupro, pro homicidio, amputatione membri, vulnere, vel eicitate iniecta, aut alapa impaeta alteri, pro percussione, quæ quis fuste, vel baculo percussit per iniuriam.

De his quæ restituenda sunt ob turpem causam.

CAPVT XXI.

DE hac re S. Thomas 2. 2. qu. 32. ar. 7. Caietan. eo loco, Durandus in 4. Dist. 15. q. 8. ar. 2. ad finem. Paludanus in 2. Dist. 15. q. 3. conclus. 4. Gabriel in 4. eadem Dist. q. 13. art. 1. Adrianus eodem libro de Restitut. questione qua incipit: *Oritur alia Disputatio & Quæstio*, Medina de Rebus restituend. q. 19. & q. 20. Socus 4 lib. de Iustitia. q. 7. art. 1. ad 2. Siluester verbo Restitutio. 2. §. 4. & verb. Eleemosyna, qu. 4. Angelus verbo Restitutio i. vers. Turpe lucrum. Cordubensis lib. 1. q. 32. Ledesma in 4. par. ii. q. 18. art. 5. Dub. 12.

Instit. Moral. Pars 3.

Nauarrus cap. 17. num. 30. & seqq. Couar. Regn. Peccatum, par. 11. §. 2. nu. 1. & seqq.

Notandum est, hac in re duas tractari quæstiones. Prima est; An omne turpe lucrum sit in conscientia restituendum. Secunda quæstio est, An sit restituendum ei, qui dedit. Prima quæstio est huius loci. Item in prima quæstione sunt mala dubia, quæ tamen ad duo præcipua capita reducuntur; Prima est, An acceptum lucrum ob peccatum, vel commissionis, vel omissionis perpetrandum, sit restituendum, quod est quærere, an lucrum acceptum ob actionem, vel promissionem de peccato commissionis, vel omissionis perpetrando, restitui debeat. Secundum dubium est, An lucrum acceptum ob peccatum commissionis, vel omissionis perpetratum, sit restituendum.

Primò quæritur, An quod accipitur ob luxuriam peccatum, sit in conscientia restituendum? v. g. quod meretrici datur, an sit restitutum obnoxium? In hac re conuenit inter omnes, lucrum, quod accipitur, vel datur pro opere, quod solum est malum, ratione circumstantiæ alicuius adiectæ, nimirum, vel loci, vel temporis, vel personæ, vel modi, quo fit, posse licite accipi, & retineri. Exempli causa: venduntur ineres in loco sacro, vel tempore sacro, vel contra iuramentum, vel promissionem: vel sit venditio cum excommunicato; vel contra superioris præceptum: in his, & similibus nulla est obligatio restitutionis, etiam si in venditione faciendâ peccatur, quia solum est peccatum ratione circumstantiæ adiectæ.

Difficultas igitur est, An quando opus est ex obiecto suo peccatum, sit restituendum lucrum, quod ex eo accipitur, quale est lucrum, quod meretrici datur pro opere meretricio. In hac re communis est omnium sententia, tam Iurisperitorum, quam Canonistarum & Theologorum, meretricem in opere quidem meretricio peccare, sed iuste tamen lucrum recipere, & id aperte dicitur in l. Idem si ob stuprum. ff. de Condict. ob turpem causam. Sed Medina in loco supra citato, est in hac re singularis: ait enim, meretricem pro opere turpi, ac luxurioso non posse licite pretium accipere, & ad restituendum obligari, nisi lucrum acceperit tantum gratis & dono datum: & quia semper præsumitur gratis esse datum, ideo potest licite retinere, non tamen ut actus luxuriosus pretium, & mercedem, quia peccatum, inquit, non est ex se vendibile, quia non est ex se pretio æstimabile.

Ceterum in hac re nullo modo est à communi opinione recedendum, cum Medina argumentum nihil concludat. Non enim pretium, quod meretrici datur, pretium est peccati, sed est pretium locationis, quæ meretrici locat corpus suum in vtilitatem, obsequium, & delectationem alterius: nec is qui pretium dat, peccatum emittit, sed emit actum, quo meretrici ei seruit ad vtilitatem, & voluptatem. Quod si dicat Medina: Actus, quo meretrici datur corpus suum, etiam ad vtilitatem, voluptatem, & gratiam alterius, est ex se malus, ergo re ipsa nequit separari ab eo actu vtilitas, vel delectatio, quæ pretio venditur. Respondetur, nihil referre, possit ne vtilitas, & delectatio re ipsa separari, nec ne: fatemur enim non posse separari, cum obiectum sit ex se malum, sed satis est ut in eo actu sit coniuncta vtilitas, & voluptas in gratiam alterius: hæc enim licet coniuncta, & inseparabilia ab actu malo sint, sunt tamen pretio æstimabilia.

Quod si secundò obijciat Medina, vtilitas, & delectatio etiam in gratiam alterius sunt mala; quia ex actu malo consequuntur, ergo non sunt pretio æstimabilia. Respondeo, solum argumento probari, esse prohibitum vendere actum malum, non tamen esse iniustitiam illum vendere: multa enim fieri prohibentur, quæ tamen facta valent. Quæuis igitur concederemus, eodem iure naturali, & diuino, quo est meretrici prohibitum fornicari, esse prohibitum, pretium accipere pro actu illo, non tamen sequitur, ut iniuste accipiat. Sed etiam negamus, meretricem male accipere, licet in fornicando peccet, quoniam reuera non accipit pretium, ut mercedem peccati, sed ve pretium locationis sui

N

cor-